

Sygn. akt XXV C 187/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR (del.) Paweł Duda

Protokolant: sekretarz sądowy Arkadiusz Połaniecki

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. D. (1), M. P. i Ł. P.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad**

o zapłatę

I. zasądza od Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad na rzecz A. D. (1), M. P. i Ł. P. kwotę 36.026,90 zł (trzydzieści sześć tysięcy dwadzieścia sześć złotych dziewięćdziesiąt groszy) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 stycznia 2014 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad na rzecz A. D. (1), M. P. i Ł. P. kwotę 38,74 zł (trzydzieści osiem złotych siedemdziesiąt cztery grosze) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

IV. nakazuje pobrać od A. D. (1), M. P. i Ł. P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 1.343,55 zł (tysiąc trzysta czterdzieści trzy złote pięćdziesiąt pięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych;

V. nakazuje pobrać od Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad na rzecz na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 458,91 zł (czteryście pięćdziesiąt osiem złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt XXV C 187/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r.

A. D. (1), M. P. i Ł. P. wnieśli o zasądzenie od Skarbu Państwa – Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad kwoty 141.483,62 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 105.456,72 zł od dnia 30 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.026,90 zł od dnia 21 lipca 2013 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powodowie jako wspólnicy spółki cywilnej (...) s.c. (...), Ł. P., A. D. (1) byli podwykonawcą

w realizacji zamówienia publicznego „Budowa drogi ekspresowej (...) P. (A-2 węzeł G.) – W. (A-8 węzeł W.), odcinek K. – K., O. B. i R.” na mocy umowy zawartej z generalnym wykonawcą (...). Przedmiotem umowy podwykonawczej było wykonanie robót z zakresu zieleni drogowej. Inwestor Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad zatwierdził powodów jako podwykonawców przedmiotowej inwestycji. Powodowie w okresie od listopada 2012 r. do 21 czerwca 2013 r. zrealizowali roboty budowlane na łączną kwotę 431.227,50 zł netto, tj. 465.725,70 zł brutto. Pozwany podczas weryfikacji wykonanych robót po odstąpieniu od umowy z generalnym wykonawcą w dniu 21 czerwca 2013 r., całkowicie pominął roboty wykonane przez powodów w czerwcu 2013 r. i nie przystąpił do ich odbioru, a rozliczenie prac powodów oparł jedynie na podstawie Przejściowego Świadcstwa Płatności nr 33, które dotyczyło okresu od 1 do 31 maja 2013 r.

O fakcie wykonywania prac przez powodów w czerwcu 2013 r. świadczą wpisy w książkach tyczeniowych dotyczące nasadzeń drzew i krzewów, wysyłane generalnemu wykonawcy raporty dzienne i plany robót z czerwca 2013 r. oraz protokół szkód spowodowanych w dniu 13 czerwca 2013 r. na wykonanych nasadzeniach. Dnia 30 sierpnia 2013 r. powodowie złożyli do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad wnioski o wypłatę należności 465.725,70 zł brutto z tytułu wykonanych robót. Inżynier Kontraktu potwierdził wykonanie przez powodów prac na kwotę jedynie 360.268,98 zł brutto. Pozwany zapłacił powodom kwotę 324.242,08 zł, wynikającą z ilości prac potwierdzonych przez Inżyniera Kontraktu

i dodatkowo pomniejszoną o 10% wartości brutto z tytułu zabezpieczenia należytego wykonania umowy, na podstawie pkt 6.1 umowy podwykonawczej. W związku

z ogłoszeniem upadłości przez generalnego wykonawcę powodowie dochodzą roszczeń od inwestora przedmiotowego zamówienia na podstawie art. 645¹ § 5 k.c. Na dochodzą sumę składają się kwoty 105.456,72 zł z tytułu pozostałej części wynagrodzenia i 36.026,90 zł

z tytułu zatrzymanego zabezpieczenia należytego wykonania umowy.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Pozwany zakwestionował powództwo co do zasady i co do wysokości zarzucając,

że powodowie nie wykazali ani istnienia, ani wymagalności dochodzonej wierzytelności. Umowa podwykonawcza zawarta przez powodów z generalnym wykonawcą nie stanowi umowy o roboty budowlane, bowiem na jej podstawie zlecono powodom świadczenie usług polegających na wykonaniu i pielęgnacji zieleni drogowej. Na gruncie art. 647¹ § 5 k.c. brak jest w ogóle podstaw do przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa za zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie wynagrodzenia powodów. Po otrzymaniu pisma powodów z dnia 30 sierpnia 2013r. pozwany wystąpił do Inżyniera Kontraktu z wnioskiem

o weryfikację roszczeń. Inżynier potwierdził wykonanie przez powodów robót budowlanych wyłącznie w zakresie robót rozliczonych w oparciu o Przejściowe Świadcstwo Płatności

nr 33. Na tej podstawie pozwany uznał wynagrodzenie powodów w wysokości 360.268,98 zł brutto i po dostarczeniu przez powodów faktury VAT wypłacił im kwotę 324.242,08 zł, pomniejszając wypłatę wynagrodzenia o kwotę 10% sumy brutto z faktury, zgodnie z pkt. 6.1 umowy podwykonawczej. Odmówił natomiast wypłaty wynagrodzenia za prace podwykonawcze zrealizowane rzekomo w czerwcu 2013 r. i wycenione przez powodów na kwotę 105.456,72 zł, których wykonanie nie zostało potwierdzone przez Inżyniera Kontraktu. Pozwany podniósł również, że dokumenty dołączone do pozwu nie potwierdzają dokonania przez powodów w czerwcu 2013 r. nasadzeń drzew i krzewów na wskazaną sumę. Dokumenty te nie zostały podpisane ani zatwierdzone przez żadnego z uczestników procesu inwestycyjnego. Ponadto po dniu 21 czerwca 2013 r. nie były wykonywane przez powodów żadne prace związane z pielęgnacją nasadzeń, co należało do obowiązków powodów zgodnie z umową podwykonawczą. Powodowie nie wykupili także gwarancji dobrego wykonania umowy i usunięcia wad i usterek, wobec czego zasadne było zatrzymanie przez pozwanego kwoty 36.026,90 zł na pokrycie roszczeń gwarancyjnych. Przysługujące podwykonawcy roszczenie o zwrot zabezpieczenia należytego wykonania umowy w formie pieniężnej nie jest roszczeniem o zapłatę wynagrodzenia za wykonane roboty i nie podlega solidarnej odpowiedzialności inwestora na podstawie art. 647¹ k.c.

W piśmie procesowym z dnia 1 czerwca 2015 r. (k. 384-393) powodowie sprecyzowali żądanie w zakresie odsetek w ten sposób, że wnieśli o ich zasądzenie od kwoty 105.456,72 zł od dnia 3 września 2013 r. do dnia zapłaty i od kwoty 36.026,90 zł od dnia 22 lipca 2013 r. do dnia zapłaty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 lipca 2010 r. Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad, jako Zamawiający, i konsorcjum firm (...) (lider konsorcjum), (...) S.A., (...) S.A., (...) S.A., jako Wykonawca, zawarli w trybie zamówienia publicznego umowę na wykonanie robót polegających na „Budowie drogi ekspresowej (...) P. (A-2 węzeł G.) – W. (A-8 węzeł W.), odcinek K. – K., O. B. i R.” (zwaną dalej również „kontraktem głównym” lub „kontraktem”). Integralną część kontraktu stanowiły m.in.: Szczególne Warunki Kontraktu, „Warunki kontraktu na budowę dla robót budowlanych i inżynierskich projektowanych przez zamawiającego” - tłumaczenie wydania (...) 1999, Instrukcja dla wykonawców – tom I Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, Specyfikacje Techniczne Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych, Dokumentacja Projektowa, Oferta Wykonawcy z załącznikami. (umowa nr (...) z dnia 30.07.2010 r. – k. 265-267).

Na podstawie umowy z dnia 26 października 2011 r. (...) S.A. zleciła podwykonawcy (...) -PARK s.c. A. P., A. D. (1) wykonanie na przedmiotowej inwestycji robót m.in. w zakresie sadzenia i pielęgnacji drzew liściastych i iglastych, sadzenia i pielęgnacji krzewów liściastych i iglastych, sadzenia i pielęgnacji pnączy, zakładania i pielęgnacji trawników, rozkładania ziemi urodzajnej pod trawniki, rozrzucania kory do mulczowania pod drzewa i krzewy, rozścielania mat przecichwastowych pod tłuczniem i krzewami – w ciągu głównym drogi, na terenie przejść dla zwierząt WZ50, (...), (...), na terenie korytarzy naprowadzających, na rondach i na ternie M.. Wartość umowy określono wstępnie na kwotę 5.098.864,04 zł + VAT postanawiając, że ceny jednostkowe ryczałtowe poszczególnych prac objętych umową obejmują wszystko to, co jest konieczne do całkowitego, bezbłędnego i bezusterkowego wykonania całości prac, zgodnie z wymogami Specyfikacji (...), Warunków Kontraktu i Danych Kontraktowych (pkt. 3.1 i 3.2 umowy podwykonawczej). Zgodnie z umową, płatności za wykonane przez podwykonawcę prace dokonywane będą za pośrednictwem faktur częściowych w zakresie prac wykonanych i potwierdzonych przez generalnego wykonawcę w formie certyfikatu, a płatność za fakturę nastąpi w pierwszy czwartek po upływie 30 dni kalendarzowych od momentu otrzymania prawidłowo wystawionej faktury (pkt. 3.6 i 3.8). W pkt. 6.1 umowy podwykonawczej postanowiono, że w celu zabezpieczenia należytego wykonania umowy podwykonawca do 30 dni przed dniem rozpoczęcia robót dostarczy generalnemu wykonawcy bankową lub ubezpieczeniową gwarancję dobrego wykonania umowy na kwotę stanowiącą 10% wartości umowy brutto. Do czasu przedłożenia gwarancji generalny wykonawca uprawniony jest zatrzymać od pierwszych należności podwykonawcy kwotę stanowiącą do 10% wartości umowy na pokrycie gwarancji dobrego wykonania. Okres ważności gwarancji dobrego wykonania, którą zobowiązany jest dostarczyć podwykonawca, nie może być krótszy niż okres 24 miesięcy przedłużony o okres gwarancji i rękojmi z tym, że w okresie gwarancji i rękojmi w/w gwarancja zostanie zmieniona na gwarancję należytego usunięcia wad i usterek a jej wartość stanowić będzie 50% gwarancji dobrego wykonania umowy. Generalny wykonawca zwróci gwarancję dobrego wykonania podwykonawcy w terminie 30 dni po dokonaniu formalnego przejęcia całości robót objętych kontraktem przez zamawiającego oraz podpisania przez obie strony protokołu odbioru prac, ale nie wcześniej niż po dostarczeniu gwarancji należytego usunięcia wad i usterek. Generalny wykonawca zwróci gwarancję należytego usunięcia wad i usterek podwykonawcy po upływie okresu rękojmi i usunięciu przez podwykonawcę wszystkich wad i usterek. (umowa nr (...).555. (...). (...)) z dnia 26.10.2011 r. wraz z załącznikami – k. 70-114).

W dniu 4 kwietnia 2012 r. firma powodów (...) -Park s.c. została zatwierdzona jako podwykonawca na przedmiotowej inwestycji w zakresie zieleni drogowej. (zatwierdzenie podwykonawcy – k. 34).

Pracownicy przedsiębiorstwa powodów (...) -Park s.c. wykonywali na przedmiotowym kontrakcie roboty w zakresie nasadzeń zieleni drogowej i jej pielęgnacji od listopada 2012 r. do czerwca 2013 r., tj. do zejścia generalnego wykonawcy z placu budowy. Wykonanie robót (...) -Park s.c. zgłaszała do A. (...) w dziennych raportach robót, składanych do rąk przedstawicieli A. (...) lub wysyłanych pocztą elektroniczną. Zawartość tych raportów trafiała do ogólnego raportu z budowy, który był podpisywany przez kierownika budowy ze strony generalnego wykonawcy i składany do inżyniera kontraktu. Jeśli chodzi o obecność spółki (...) w czerwcu 2013 r. na placu budowy to w książce zleceń w dniu 10 czerwca 2010 r. zaplanowane zostało na dzień 11 czerwca 2013 r. wykonanie przez (...) - Park s.c. tyczenia zieleni na DK-36. Natomiast w planie robót generalnego wykonawcy sporządzonym dnia 17 czerwca 2013 r. zaplanowano do wykonania na dzień 18 czerwca 2013 r. nasadzenia drzew (20 szt.) i krzewów (200 szt.) oraz pielęgnację drzew i krzewów poprzez oprysk środkiem chemicznym chwastów i wykaszanie trawy wokół drzew i krzewów na DK (...). Ponadto pismem z dnia 21 czerwca 2013 r. (...) -Park s.c. poinformowała (...)

o stwierdzonych w dniu 13 czerwca 2013 r. zniszczeniach i ubytkach nasadzeń materiału szkółkarskiego. (fragment książki zleceń – k. 142, plan robót na dzień 18.06.2013 r. – k. 163, pismo powodów z 21.06.2013 r. – k. 169, zeznania świadków: R. Z. na rozprawie

z dnia 2 września 2015 r. – k. 431-432, transkrypcja – k. 466-469, M. B. na rozprawie z dnia 2 września 2015 r. – k. 432-433, transkrypcja – k. 470-477, częściowe zeznania powoda A. D. (1) na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 530-531, transkrypcja – k. 570-577).

W dniu 20 czerwca 2013 r., po ogłoszeniu upadłości (...), generalny wykonawca wstrzymał prace na budowie drogi (...) P. – W., odcinek K.-K.. W tym dniu również podwykonawcy zaprzestali prowadzenia robót na tej inwestycji. Ostatnim dniem, w którym prowadzone były roboty na budowie był 19 czerwca 2013 r. W dniu 21 czerwca 2013 r. (...) odstąpiła od umowy na budowę drogi (...)

z A. (...). Jednocześnie na stronie internetowej (...) opublikowano informację

o odstąpieniu od przedmiotowej umowy oraz o uprawnieniu zatwierdzonych podwykonawców do dochodzeniu roszczeń od (...) na podstawie art. 647¹ k.c., a także

o możliwości dochodzenia należności przez pozostałych przedsiębiorców biorących udział

w budowie drogi (...) na podstawie ustawy z dnia 28 czerwca 2012 r. o spłacie niektórych niezaspokojonych należności przedsiębiorców, biorących udział w realizacji zamówień publicznych. (...) Oddział w P. uruchomiła też dla podwykonawców

i przedsiębiorców punkt informacyjny przy Biurze (...) i w Wydziale (...) Inwestycji, których można było pobrać stosowne wnioski i uzyskać informacje o trybie postępowania. Z wnioskami o zapłatę za prace wykonane na przedmiotowej inwestycji wystąpiło do inwestora ponad 40 podwykonawców i około 200 usługodawców i dostawców. Wnioski podwykonawców były kierowane przez zamawiającego celem weryfikacji przez Inżyniera Kontraktu i decyzja co do wypłaty była podejmowana po otrzymaniu informacji od Inżyniera określającej ilości wykonanych robót. (wydruki informacji ze strony internetowej (...) i notatek prasowych – k. 347-362, zeznania świadków: M. K. (1) na rozprawie z dnia 2 września 2015 r. – k. 433-434, transkrypcja – k. 478-487, D. H. (1) na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 525-526, transkrypcja – k. 544-551, P. K. na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 526-527, transkrypcja –

k. 552-557, J. S. na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 527-528, transkrypcja – k. 557-561, M. R. na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. –

k. 528-529, transkrypcja – k.562-569).

W dniu 20 czerwca 2013 r. Inżynier Kontraktu wystawił generalnemu wykonawcy Przejściowe Świadczenie Płatności nr 33 obejmujące okres rozliczeniowy od 1 maja 2013 r. do 31 maja 2013 r. na kwotę 31.583.912,76 zł netto. (pismo Inżyniera Kontraktu

z 20.06.2013 r. wraz z (...) nr 33 – k. 139-140).

Po dniu 21 czerwca 2013 r. spółka (...) nie przybywała już na placu budowy drogi (...). Po zejściu tej spółki z placu budowy pozostał na nim niewbudowany materiał nasadzeniowy (drzewa i krzewy). (fotografie z 19.06.2013 r. – k. 202, zeznania świadków: R. Z. na rozprawie z dnia 2 września 2015 r. – k. 431, transkrypcja – k. 468, M. K. (1) na

rozprawie z dnia 2 września 2015 r. – k. 434, transkrypcja – k. 486, D. H. (2) na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 525-526, transkrypcja – k. 548-549, J. S. na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 528, transkrypcja – k. 558-559). (...)P. nie wykonywała po 21 czerwca 2013 r. prac pielęgnacyjnych nasadzeń w okresie letnim. Część nieposadzonego materiału spółka ta zabrała z placu budowy. (częściowe zeznania powoda A. D. (1) na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 530 i 532, transkrypcja – k. 571 i 578).

Po odstąpieniu przez zamawiającego od kontraktu z generalnym wykonawcą dokonana została przez Inżyniera Kontraktu inwentaryzacja wykonanych prac i na tej podstawie sporządzona została następnie wycena wartości wykonanych robót na datę odstąpienia. (pismo Inżyniera Kontraktu z 01.10.2013 r. wraz ze zbiorczym zestawieniem wykonanych robót – k. 336-346, pismo (...) z 10.01.2014 r. wraz ze skorygowaną wyceną na datę odstąpienia – k. 321-335)

Pismem z dnia 26 sierpnia 2013 r. powodowie wezwali (...) do odbioru wykonanych prac i do zapłaty kwoty 431.227,50 zł netto za wykonane roboty w okresie od listopada 2012 r. do 21 czerwca 2013 r. (pismo powodów z 26.08.2013 r. – k. 171-173, potwierdzenia nadania i odbioru w/w pisma – k. 175-176). Generalny wykonawca nie zapłacił wynagrodzenia powodów za wykonane roboty. (częściowe zeznania powoda A. D. (1) na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 531, transkrypcja – k. 574).

Pismem z dnia 30 sierpnia 2013 r. powodowie zwrócili się do (...) Oddział

w P. o uregulowanie w trybie art. 647¹ k.c. należności za roboty budowlane w zakresie zieleni drogowej wykonane na podstawie umowy podwykonawczej zawartej ze spółką (...) w kwocie łącznej 431.227,50 zł netto. Pismo to wpłynęło do (...) Oddział

w P. 2 września 2013 r. (pismo powodów z 30.08.2013 r. – k. 31-68, potwierdzenia nadania i odbioru w/w pisma – k. 68).

Wniosek powodów został skierowany przez zamawiającego do Inżyniera Kontraktu celem weryfikacji. Inżynier Kontraktu pismem z dnia 26 listopada 2013 r. poinformował (...), że: (...) -Park s.c. została zatwierdzona na kontrakcie jako podwykonawca, wykonywała na budowie roboty związane z nasadzeniami zieleni i zagospodarowaniem terenów zielonych, zakres przedstawiony w rozszczeniu wchodził w skład robót wykonywanych przez wykonawcę w ramach umowy, ilości robót wskazane przez (...) -Park s.c. nie zostały potwierdzone przez generalnego wykonawcę, nadzór potwierdza rozliczenie robót wyłącznie w (...) nr 33 (za które wykonawca nie wystawił faktury VAT) w ilościach: poz. 203 – 1.705,80 szt. (wniosek podwykonawcy 2.292 szt.), poz. 204 – 578 szt. (wniosek podwykonawcy 723 szt.), poz. 205 – 12.483 szt. (wniosek podwykonawcy 16.024 szt.),

poz. 235 – 296,30 m³ (wniosek podwykonawcy 246,28 m³), poz. 236 – 0,00 m³ (wniosek podwykonawcy 117,75 m³), poz. 237 – 0,00 m³ (wniosek podwykonawcy 82,43 m³),

poz. 238 – 0,00 m² (wniosek podwykonawcy 1.177,63 m²), poz. 242 – 2.540 szt. (wniosek podwykonawcy 2.540 szt.), poz. 243 – 620 szt. (wniosek podwykonawcy 680 szt.). (zeznania świadka M. R. na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r. – k. 528-529, transkrypcja – k.562-566, pismo Inżyniera Kontraktu z 26.11.2013 r. – k. 178).

Pismem z dnia 17 grudnia 2013 r. (...) poinformowała powodów, że Inżynier Kontraktu zweryfikował tylko część wnioskowanych przez powodów robót na łączną kwotę 333.582,39 zł netto oraz że wypłata tej kwoty przez (...) będzie możliwa po przedstawieniu faktury VAT wystawionej na (...). (pismo (...) z 17.12.2013 r. wraz z zestawieniem robót drogowych – k. 180-181).

W dniu 18 grudnia 2013 r. (...) -Park s.c. wystawiła na (...) fakturę VAT nr (...) na kwotę 360.268,98 zł brutto (333.582,39 zł netto) z tytułu nasadzenia drzew i krzewów na terenie budowy drogi (...) z terminem płatności do 17 stycznia 2014 r. Faktura ta została przesłana do (...) przy piśmie powodów z 23 grudnia 2013 r. W tym piśmie powodowie wskazali, że Inżynier Kontraktu odniósł się jedynie do robót wskazanych

w (...) nr 33, które zostały zgłoszone do odbioru i odebrane w maju 2013 r., a nie uwzględnił robót zrealizowanych do 21 czerwca 2013 r. (pismo powodów z 23.12.2013 r. – k. 183, faktura VAT nr (...) z 18.12.2013 r. – k. 186).

(...) w dniu 24 lutego 2014 r. wypłaciła na rzecz powodów na podstawie w/w faktury VAT kwotę 324.242,08 zł, pomniejszając należność z faktury na podstawie pkt 6.1 umowy podwykonawczej o 10% jej wartości brutto, tj. o kwotę 36.026,90 zł.

O powyższym fakcie (...) zawiadomiła powodów pismem z dnia 25 marca 2013 r. informując jednocześnie, że pozostała część roszczenia nie została potwierdzona przez Inżyniera Kontraktu i może zostać ponownie przeanalizowana przez (...) po doręczeniu dokumentacji jednoznacznie potwierdzającej wykonanie prac. (pismo (...) z 25.03.2014 r. – k. 188).

Pismami z 2 kwietnia 2014 r. i 3 czerwca 2014 r. pełnomocnik powodów zwrócił się do (...) o udzielenie informacji w zakresie dalszej wypłaty na rzecz powodów kwot objętych umową podwykonawczą. (pisma pełnomocnika powodów z 02.04.2014 r.

i 3.06.2014 r. wraz z potwierdzeniami nadania – k. 190-198).

W odpowiedzi (...) pismem z dnia 16 czerwca 2014 r. poinformowała pełnomocnika powodów, że do wniosku powodów z 30 sierpnia 2013 r. nie dołączono dokumentów potwierdzających odbiór ich prac ani dokumentów księgowych, a Inżynier Kontraktu potwierdził wykonania jedynie części prac oraz że do dnia dzisiejszego nie pojawiły się dodatkowe okoliczności potwierdzające wykonanie całości robót wywodzonych przez powodów, zatem brak jest podstaw do wypłaty pozostałej części roszczenia. (pismo (...) z dnia 16.06.2014 r. – k. 200-201).

Pismem z dnia 12 września 2014 r. pełnomocnik powodów wezwał (...) do zapłaty kwoty 97.645,11 zł netto tytułem wynagrodzenia za wykonane prace oraz kwoty 36.026,90 zł tytułem zatrzymanego zabezpieczenia należytego wykonania umowy

w wysokości 10 % wynagrodzenia brutto ustalonego w umowie. (pismo pełnomocnika powodów z 12.09.2014 r. – k. 204-222). (...) w piśmie z 24 października 2014 r. skierowanym do pełnomocnika powodów podtrzymała wcześniejsze stanowisko w tej sprawie. (pismo (...) z 24.10.2014 r. – k. 224-225).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę obiektywnym dowodom z wymienionych wyżej dokumentów, jako że nie budziły one wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków R. Z. i M. B.. Świadkowie ci nie byli związanymi z żadną ze stron postępowania ani zainteresowani wynikiem rozstrzygnięcia. W sposób bezstronny zeznali oni, że pracownicy spółki (...) wykonywali na przedmiotowej inwestycji roboty w zakresie nasadzeń i pielęgnacji zieleni do czerwca 2013 r. oraz przedstawili sposób planowania

i rozliczania prac powodów. Zeznania tych osób korespondują z dowodami z dokumentów w postaci fragmentu księgi zleceń (k. 142), planu robót na dzień 18 czerwca 2013 r. i pisma spółki (...) z 21 czerwca 2013 r. (k. 169). Z zeznań tych świadków,

wskazanych dokumentów, a także z zeznań powoda A. D. (2), które w tej części nie budziły wątpliwości, wynika że powodowa spółka w czerwcu 2013 r. była jeszcze obecna na placu budowy drogi (...). Podnieść należy jednak, że ani z zeznań w/w świadków, ani

z przywołanych wyżej dokumentów, ani żadnych innych dokumentów stanowiących materiał dowodowy sprawy, nie wynika, żeby w czerwcu 2013 r. powodowie faktycznie dokonali nasadzeń drzew i krzewów na przedmiotowej inwestycji, a tym bardziej w ilości przez nich podanej. Świadkowie R. Z. i M. B. nie byli w stanie podać żadnych konkretnych informacji w tym przedmiocie, a fragment księgi zleceń na dzień 10 czerwca 2013 r. i plan robót na dzień 18 czerwca 2013 r. dotyczy robót z zakresu zieleni drogowej planowanych jedynie do tyczenia lub do wykonania na te dwa dni przez generalnego wykonawcę. Żaden z dokumentów nie dowodzi zaś, że powodowie faktycznie wykonali roboty we wskazywanych przez siebie ilościach we wniosku o zapłatę skierowanym do inwestora. Dołączone do pozwu dokumenty w postaci raportów dziennych z 14 czerwca

2013 r. (k. 146), z 17 czerwca 2013 r. (k.148) i z 18 czerwca 2013 r. (k. 153) pochodzą od samych powodów, a nadto nie zostały przez nikogo podpisane, zatem nie mają one żadnej mocy dowodowej (nie mogą być nawet uznane za dokumenty prywatne w rozumieniu art. 245 k.p.c.). Podobnie należy ocenić dokument w postaci raportu dziennego generalnego wykonawcy z 17 czerwca 2013 r. (k. 149-151), pod którym znajduje się podpis przedstawiciela generalnego wykonawcy jedynie na drugiej jego stronie, a prace w zakresie nasadzeń zieleni zostały uwidocznione na kolejnej stronie, zaś z treści dokumentu nie wynika, by wszystkie te trzy strony stanowiły integralną całość jednego dokumentu. Pomijając nawet powyższe zastrzeżenia, ilości nasadzeń wskazywane w raportach dziennych powodów nie korespondują w żaden sposób z ilościami, które zgodnie z ich twierdzeniami zostały wykonane w czerwcu 2013 r. a nie zostały uwzględnione w rozliczeniu Inżyniera Kontraktu. Z raportów tych wynikać by mogło, że powodowa spółka 14 czerwca 2013 r. dokonała na

DK (...) nasadzeń 695 krzewów liściastych (co przy stawce jednostkowej z kosztorysu – k. 92, w wysokości 9 zł daje wartość 6.255 zł za wszystkie te nasadzenia), w dniu 17 czerwca

2013 r. dokonała na drodze (...) nasadzeń 220 krzewów liściastych (co przy stawce jednostkowej 9 zł daje wartość 1.980 zł) i 11 drzew liściastych (co przy stawce jednostkowej 90 zł daje wartość 990 zł), a w dniu 18 czerwca 2015 r. dokonała na drodze (...) nasadzeń 1320 krzewów liściastych (co przy stawce jednostkowej 9 zł daje wartość 11.880 zł) i 44 drzew liściaste (co przy stawce jednostkowej 90 zł daje wartość 3.960 zł), o łącznej wartości 25.065 zł. Tymczasem powodowie twierdzili, że w czerwcu 2013 r. wykonali roboty – nieuwzględnione przez Inżyniera Kontraktu przy weryfikacji ich wniosku o zapłatę wynagrodzenia przez inwestora – w kwocie o wiele wyższej, stanowiącej przedmiot roszczenia pozwu w niniejszej sprawie. Dowodu wykonania przez powodów prac o wartości podanej w pozwie nie stanowią również rysunki techniczne zapisane na płycie DVD dołączonej do pozwu, gdyż rysunki te, określając lokalizacje nasadzeń, nie potwierdzają

w żaden sposób faktycznego wykonania spornych robót przez powodów we wskazywanych ilościach. Dlatego nie zasługiwały też na wiarę dotyczące tej kwestii zeznania powoda A. D. (1) złożone na rozprawie z dnia 27 listopada 2015 r., jako odosobnione w sprawie i niepotwierdzone żadnymi innymi dowodami.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków M. K. (2), D. H. (1), P. K., J. S. i M. R., w których świadkowie ci przekazali informacje co do faktów dotyczących okoliczności zejścia generalnego wykonawcy i podwykonawców z placu budowy przedmiotowej drogi, pozostania na placu budowy niewbudowanego materiału nasadzeniowego po zejściu z placu budowy przez powodów, przebiegu postępowania wywołanego zgłoszeniem przez powodów pozwanemu wnioskowi o wypłatę wynagrodzenia za roboty budowlane, weryfikacji zakresu robót wykonanych przez powodów. Zeznania wszystkich wymienionych osób co do przywołanych okoliczności były spójne i wzajemnie zgodne, a w pewnej części zostały potwierdzone przez samego powoda A. D. (1) podczas przesłuchania, tj. co do pozostawienia na placu niewbudowanego materiału nasadzeniowego i niewykonywania po 21 czerwca 2013 r. prac pielęgnacyjnych przez powodów, a zatem należało uznać je za wiarygodne.

Sąd nie dokonał ustaleń faktycznych na podstawie zeznań przedstawiciela pozwanego R. S., ponieważ – jak sam oświadczył – nie zajmował się przedmiotowym kontraktem i nie przekazał w swych zeznaniach żadnych informacji istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 647¹ § 5 k.c. zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Analiza przepisu art. 647¹ § 2-5 k.c. prowadzi do wniosku, że do powstania odpowiedzialności solidarnej inwestora (z generalnym wykonawcą wobec podwykonawcy potrzebne jest spełnienie dwóch warunków: 1) zawarcie przez wykonawcę z podwykonawcą umowy, której przedmiotem jest wykonanie robót budowlanych, przy czym wymagana jest forma pisemna umowy pod rygorem nieważności (art. 647¹ § 4 k.c.), 2) wyrażenie przez inwestora zgody na zawarcie tej umowy (art. 647¹ § 2 k.c.). Umowa z podwykonawcą spełnia warunki umowy podwykonawczej w rozumieniu art. 647¹ § 1 k.c., jeżeli prace zrealizowane przez podwykonawcę prowadzić będą do wykonania

danego obiektu, stanowiąc część składową finalnego rezultatu, to jest gdy rezultat świadczenia podwykonawcy stał się składnikiem świadczenia wykonawcy wobec inwestora w ramach umowy o roboty budowlane, przy czym w sensie prawnym umowa taka może zostać zakwalifikowana także jako umowa o dzieło. (por. orz. SN z 17.10.2008 r., I CSK 106/08, Biul. SN 2009/3/9, Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 25.04.2014 r., I ACa 244/14, Lex nr 1563514, Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 03.07.2014 r., I ACa 242/14, Lex

nr (...)). Zgoda inwestora na zawarcie umowy podwykonawczej może być wyrażona w sposób bierny (pasywny) oraz czynny (aktywny). Wyrażenie zgody w sposób bierny objawia się brakiem zgłoszenia na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz

z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie (art. 647¹ § 2 k.c.). Wyrażenie zgody w sposób czynny może nastąpić w sposób wyraźny pisemnie lub ustnie albo poprzez inne zachowanie inwestora, które w sposób dostateczny ujawnia jego wolę (art. 60 k.c.), w tym poprzez czynności faktyczne (w sposób dorozumiany), np. przez tolerowanie podwykonawcy na placu budowy, dokonywanie wpisów w jego dzienniku budowy, odbieranie od niego robót oraz dokonywanie podobnych czynności.

Przenosząc powyższe założenia na grunt niniejszej sprawy należy w pierwszym rzędzie wskazać, że umowa zawarta w dniu 26 października 2011 r. pomiędzy generalnym wykonawcą (...) a powodami prowadzącym działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej (...) s.c. – jako podwykonawcami, spełniała warunki umowy podwykonawczej w opisanym wyżej znaczeniu. Nie budziło wątpliwości, że objęte wskazaną umową i będące przedmiotem sporu w niniejszej sprawie roboty polegające na nasadzeniach zieleni drogowej (a także przygotowywaniu podłoża do tego celu) stawały się częścią realizowanej przez wykonawcę inwestycji drogowej. Dlatego bezpodstawne były zarzuty pozwanego, że wykonanie tej umowy stanowiło świadczenie usług i że z tej przyczyny inwestor nie może ponosić wspólnej z generalnym wykonawcą odpowiedzialności za zapłatę wynagrodzenia powodów. W kontekście odpowiedzialności inwestora na podstawie art. 647¹ k.c. nie miało żadnego znaczenia, że umowa podwykonawcza została zawarta przez powodów z jednym ze współwykonawców (konsorcjantów) biorących udział w realizacji przedmiotowego zamówienia publicznego. Wskazany przepis nie uzależnia bowiem odpowiedzialności inwestora od konieczności zawarcia umowy z podwykonawcą przez wszystkich uczestników konsorcjum podmiotów realizujących zamówienie publiczne.

Na marginesie wskazać należy, że spółka (...), która zawarła umowę podwykonawczą z powodami, była liderem konsorcjum, uprawnionym do reprezentowania wszystkich konsorcjantów (w takiej roli występowała podpisując kontrakt główny w imieniu wszystkich członków konsorcjum). Odpowiedzialności pozwanego za zapłatę wynagrodzenia powodów nie uchyla także fakt, że po 21 czerwca 2013 r. powodowie nie wykonywali prac pielęgnacyjnych w odniesieniu do nasadzonej zieleni. Powodowie nie zaniechali bowiem w wyniku własnego zaniedbania, lecz nie mieli już takiej możliwości wobec upadku kontraktu głównego na skutek odstąpienia od niego przez pozwanego. Pozwany nie wykazał też, żeby brak tych czynności pielęgnacyjnych prowadził do degradacji nasadzonej zieleni drogowej.

Po wtóre, bezsporne w niniejszej sprawie było, że Skarb Państwa – Generalny Dyrektor Dróg Krajowych i Autostrad wyraził (w sposób czynny) zgodę na zawarcie przez generalnego wykonawcę umowy podwykonawczej z powodami. Fakt ten wynikał ze złożonego do akt i przywołanego wyżej dokumentu, w którym Kierownik Projektu zatwierdził powodów jako podwykonawcę na przedmiotowej inwestycji.

Po trzecie pozwany Skarb Państwa (inwestor) odpowiadać może za zapłatę wynagrodzenia powodów (podwykonawcy) tylko w zakresie dotyczącym faktycznie wykonanych przez powodów robót. Okolicznością usprawiedliwiającą nałożenie na podstawie art. 647¹ § 5 k.c. na inwestora obowiązku zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy jest zrealizowanie części świadczenia wykonawcy na rzecz inwestora kosztem podwykonawcy (orz. SN z 17.10.2008 r., I CSK 106/08, Biul. SN 2009/3/9). Zastrzec więc trzeba, że odpowiedzialność pozwanego nie obejmuje więc zapłaty za krzewy i drzewa, które zostały dostarczone przez powodów na plac budowy, ale ostatecznie nie zostały nasadzone. Taka sytuacja w rozpatrywanym przypadku miała miejsce, co wynika zarówno z zeznań świadków, jak i z zeznań powoda

A. D. (1) przesłuchanego w charakterze strony. Dochodząc roszczeń w niniejszej sprawie powodowie powinny zatem wykazać – zgodnie z ogólną regułą rozkładu ciężaru dowodowego wyrażoną w art. 6 k.c. – ilość i wartość robót wykonanych faktycznie na podstawie umowy podwykonawczej, które decydowały o zakresie odpowiedzialności pozwanego na podstawie art. 647¹ § 5 k.c.

Na gruncie materiału dowodowego sprawy istniały podstawy do przyjęcia, że powodowie wykonali roboty w ilościach wskazanych w piśmie Inżyniera Kontraktu z dnia 26 listopada 2013 r., sporządzonym po weryfikacji wniosku powodów o zapłatę przez inwestora wynagrodzenia za wykonane roboty, o wartości 333.582,39 zł netto (360.268,98 zł brutto). Taka też wartość robót została uznana przez pozwanego, który w celu dokonania wypłaty polecił powodom dostarczyć fakturę na wskazaną kwotę. Powodowie nie udowodnili, żeby wykonali roboty w większym zakresie, niż wyżej podany, tj. w ilościach i wartościach określonych we wniosku o zapłatę skierowanym do inwestora, w którym określili wartość robót na sumę 431.227,50 zł netto. W szczególności powodowie nie przedstawili żadnych dokumentów odbiorowych wykonanych robót. Podstawy do dokonania takich ustaleń nie stanowiły natomiast dokumenty dołączone do pozwu. Jak już wskazano, raporty dzienne z 14 czerwca 2013 r., 17 czerwca 2013 r. i z 18 czerwca 2013 r., które miałyby potwierdzać ilości prac wykonanych przez powodów w czerwcu 2013 r. a nieuwzględnionych w rozliczeniu dokonanym przez Inżyniera Kontraktu, pochodzą od samych powodów i nie zostały nawet przez nikogo podpisane, zatem nie mają żadnej mocy dowodowej. Podobne zastrzeżenia, wyrażone już wyżej w uzasadnieniu, dotyczyły pozostałych dokumentów stanowiących materiał dowodowy sprawy, tj. planów robót, raportu dziennego generalnego wykonawcy z 17 czerwca 2013 r., czy rysunków technicznych zapisanych na płycie DVD dołączonej do pozwu, które nie dowodziły faktycznego wykonania spornych robót przez powodów we wskazywanych ilościach. Należało zatem uznać, że odpowiedzialność pozwanego za zapłatę wynagrodzenia powodów istniała w zakresie kwoty 360.268,98 zł brutto, objętej fakturą nr (...) z 18 grudnia 2013 r., a dalej idące roszczenia powodów były niezasadne.

Po czwarte, pozwany dokonując zapłaty należności objętej przywołaną fakturą bezpodstawnie pomniejszył wypłatę o kwotę 36.026,90 zł, powołując się na pkt 6.1 umowy podwykonawczej. Nieuzasadnione było stanowisko pozwanego co do braku wymagalności tej części wynagrodzenia powodów określonego jako „kwoty zatrzymane na poczet zabezpieczenia należytego wykonania umowy”. Przywołane wyżej postanowienia pkt. 6.1 umowy podwykonawczej rzeczywiście przewidywały sposób zabezpieczenia roszczeń gwarancyjnych generalnego wykonawcy przeciwko powodom poprzez zatrzymanie 10% wartości umowy do czasu przedłożenia gwarancji bankowej lub ubezpieczeniowej. Wskazać należy jednak, że sumy, do których zatrzymania uprawniony był generalny wykonawca, nie traciły na skutek zatrzymania charakteru wynagrodzenie podwykonawcy i nie stawały się kaucją gwarancyjną, bowiem umowa podwykonawcza nie przewidywała ustanowienia takiej kaucji, o cechach kauzalności i realności (vide orz. SN z 19.01.2011 r., V CSK 204/10, LEX

nr (...), orz. Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17.12.2013 r., V ACa 766/13, LEX

nr (...), orz. Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 26.11.2014 r., I ACa 795/14, LEX

nr (...)). Przede wszystkim jednak, nie można w ogóle mówić w tej sytuacji o kwotach zatrzymanych, gdyż do osiągnięcia takiego skutku konieczne było, zgodnie z zastrzeżeniem

w umowie podwykonawczej, złożenie przez generalnego wykonawcę stosownego oświadczenia wobec podwykonawcy, na co wskazuje sformułowanie „uprawniony jest zatrzymać”, co oznacza, że skutek taki nie następował automatycznie po wystawieniu faktury. W aktach brak było dowodu, ażeby jakiegokolwiek oświadczenia w tym przedmiocie było składane powodom przez generalnego wykonawcę lub by generalny wykonawca faktycznie zatrzymał jakieś sumy należne powodom. Pozwany nie mógł więc powstrzymać się od zapłaty kwoty 36.026,90 zł powołując się na postanowienia umowy podwykonawczej, której nie był stroną. Wobec uiszczenia przez pozwanego pozostałej kwoty objętej fakturą, do zapłaty na rzecz powodów pozostaje jeszcze wskazana powyżej suma. Uwzględniając fakt, że roszczenie o zapłatę wynagrodzenia przysługuje powodom jako współnikom spółki cywilnej, a więc jest to świadczenie niepodzielne wynikające ze współwłasności łącznej (art. 863 k.c.), wskazana kwota należna jest łącznie wszystkim powodom. (vide orz. SN z 11.10.2013 r.,

I CSK 769/12, LEX nr 1532958).

Po piąte, jeśli chodzi o kwestię odsetek za opóźnienie w zapłacie należności powodów, to art. 647¹ § 5 k.c. nakłada na inwestora solidarną z wykonawcą odpowiedzialność jedynie za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy i nie rozszerza jej na żadne inne zobowiązania wykonawcy wobec podwykonawcy. W konsekwencji inwestor nie odpowiada za skutki opóźnienia wykonawcy z zapłatą wynagrodzenia podwykonawcy, ale jedynie za własne opóźnienie, które może mieć miejsce dopiero po wezwaniu go przez podwykonawcę do zapłaty wynagrodzenia. (vide orz. SN z 05.09.2012r., IV CSK 91/12, LEX nr 1275009). W niniejszej sprawie pozwany wezwany został do zapłaty wynagrodzenia powodów pismem z dnia 30 sierpnia 2013 r., doręczonym 2 września 2013 r. W związku

z faktem, że do wezwania tego nie zostały dołączone żadne dokumenty odbiorowe potwierdzające ilość i wartość wykonanych przez powodów robót, do oceny zasadności roszczeń powodów potrzebne było przeprowadzenie przez pozwanego procedury weryfikacji wniosku o wypłatę pod kątem faktycznego wykonania robót przez powodów, ich ilości

i wartości. Ze względu na skalę inwestycji drogowej, mnogość wniosków, które

w tamtym czasie wpływały do zamawiającego od podwykonawców, dostawców

i usługodawców na przedmiotowej inwestycji oraz brak kontaktu z wykonawcą objętym postępowaniem upadłościowym, należało uznać, że uzasadnione było w zaistniałych okolicznościach weryfikowanie tego wniosku przez okres około 3 miesięcy (por. orz. Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 16.01.2014 r., VI ACa 846/13, LEX nr 1438335), jak to faktycznie miało miejsce w tej sprawie. Ponadto, do dokonania wypłaty przez pozwanego konieczne było dostarczenie przez powodów faktury wystawionej generalnemu wykonawcy, skoro wypłata powinna uwzględniać podatek VAT od wynagrodzenia podwykonawcy. Termin zapłaty określony został przez powodów w fakturze na dzień 17 stycznia 2014 r.

Z tych wszystkich przyczyn odsetki za opóźnienie w zapłacie przez pozwanego kwoty 36.026,90 zł należało liczyć od dnia 18 stycznia 2014 r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd na podstawie powołanych przepisów zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 36.026,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18 stycznia 2014 r. (pkt. I sentencji wyroku) i oddalił powództwo w pozostałej części (pkt. II sentencji wyroku).

Orzekając o kosztach postępowania w pkt. III sentencji wyroku Sąd stosunkowo rozdzielił je pomiędzy stronami na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., odpowiednio do wyniku sprawy. Z dochodzonej kwoty 141.483,62 zł Sąd zasądził na rzecz powodów kwotę

36.026,90 zł. Powodowie wygrali zatem sprawę w 25,46% ($36.026,90 \text{ zł} / 141.483,62 \times 100$), przegrali zaś w 74,54%, a w tym stosunku wygrał sprawę pozwany. Zatem strony powinny ponieść koszty w następujących udziałach: powodowie w 25,46%, pozwany zaś w 74,54%. Koszty powodów niezbędne do celowego dochodzenia praw w niniejszej sprawie wyniosły łącznie 10.692 zł, na co składają się uiszczona opłata sądowa od pozwu w wysokości 7.075 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w wysokości 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda w wysokości 3.600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt. 6 w zw. z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.

w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 461). Koszty pozwanego niezbędne do celowej obrony stanowiły zaś tylko koszty zastępstwa procesowego pozwanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa w wysokości 3.600 zł, ustalonej stosownie do § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 przywołanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w zw. z art. 99 k.p.c. Suma kosztów obydwu stron w niniejszej sprawie wyniosła zatem 14.292 zł. Powodowie, stosownie do wyniku sprawy, powinni pokryć koszty procesu w wysokości 10.653,26 zł ($14.292 \text{ zł} \times 74,54\%$), a ponieśli koszty w wysokości 10.692 zł. Wobec tego pozwany winien zwrócić powodom część kosztów postępowania w wysokości 38,74 zł (10.692 zł minus 10.653,26 zł).

Nieuiszczone przez strony i wyłożone tymczasowo przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Warszawie koszty sądowe z tytułu należności świadków wyniosły łącznie 1.802,46 zł. Mając na uwadze wskazany wyżej wynik sprawy Sąd w pkt. IV i V sentencji wyroku na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r., nr 90, poz. 594) nakazał pobrać tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie od powodów kwotę 1.343,55 zł ($1.802,46 \times 74,54\%$) i od pozwanego kwotę 458,91 zł ($1.802,46 \times 25,46\%$).